

22.11.2019

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Kuntien ilmastohankkeet -avustus

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Ympäristöministeriö on pyytänyt 24.10.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide *Kuntien ilmastohankkeet -avustus*, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Tukiohjelman tavoitteena on avustaa muun muassa kuntien, seutukuntien ja maakuntaliittojen hankkeita, jotka tähtäävät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen päästökaupan ulkopuolelle jäävällä taakanjakosektorilla (ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 406/2009/EY jäsenvaltioiden pyrkimyksistä vähentää kasvihuonekaasupäästöjään yhteisön kasvihuonekaasupäästöjen vähentämissitoumusten täyttämiseksi vuoteen 2020 mennessä). Hankkeet voivat olla keskenään hyvin erilaisia ja liittyä muun muassa kuntaorganisaation toimintamallien kehittämiseen ilmastonäkökulmasta, kuntaorganisaation ja yritysten väliseen yhteistyöhön tai kuntalaisten aktivoimiseen mukaan ilmastotyöhön. Kyseessä voi olla esimerkiksi kunnan hankintakriteerien uusiminen ja jalkauttaminen, joukkoliikenteen kehittäminen, informaatiokampanjat, parhaiden käytäntöjen kerääminen, yhteistyö naapurikuntien kanssa sekä elinkaarivaikutusten selvittäminen ja huomioiminen.

Avustushaku on järjestetty jo kerran keväällä 2019, mutta tuolloin tukea sai hakea vain kunta, seutukunta, kuntayhtymä ja maakuntaliitto, eikä avustusta myönnetty taloudelliseen toimintaan. Rajanveto taloudellisen ja muun kuin taloudellisen toiminnan välille koettiin kuitenkin hyvin haastavaksi, minkä lisäksi kuntien omistamat yhtiöt tekevät myös tärkeää ilmastotyötä. Ympäristöministeriö on näin ollen päättänyt, että seuraavalla hakukierroksella tukea saa hakea myös taloudelliseen toimintaan. Kuntien, seutukuntien, kuntayhtymien ja maakuntaliittojen lisäksi tukea voitaisiin myöntää myös kuntien täysin omistamille yhtiöille. On kuitenkin todennäköistä, että merkittävä osa tuesta tullaan myöntämään muuhun kuin taloudelliseen toimintaan.

Tukiohjelman budjetti on 500 000 euroa, ja yksittäiselle tuensaajalle myönnettävä tuki enintään 50 000 euroa.

Tukiohjelma olisi määräaikainen ja voimassa vuoden 2020 alusta vuoden 2021 loppuun.

2. Ennakkoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen voidaan arvioida täyttävän SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit siltä osin kuin tukea myönnetään taloudelliseen toimintaan.

Tuki myönnetään valtion varoista (valtion vuoden 2020 talousarvioesityksen momentti 35.10.22). Tukea voidaan myöntää sekä taloudelliseen että muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Lausuntopyynnön mukaan on kuitenkin todennäköistä, että avustettavat hankkeet eivät pääsääntöisesti täytä taloudellisen toiminnan kriteereitä. Tuettavina hankkeina voi kuitenkin olla myös taloudelliseksi toiminnaksi katsottavaa toimintaa ja tuensaajina taloudellista toimintaa harjoittavia yhteisöjä. EU:n valtiontukisääntöjen mukaan taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla. Toimijan oikeudellisella muodolla tai sillä, tavoitteleeko toimija voittoa, ei ole asian arvioinnin kannalta merkitystä.

Tukitoimenpide on valikoiva, koska kyseessä on harkinnanvarainen avustus, joka myönnetään etukäteen asetettujen tavoitteiden ja valintakriteereiden mukaan parhaiten menestyneille hankkeille. Tukitoimenpiteellä voi lausuntopyynnön mukaan olla enintään vähäistä vaikutusta kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lausuntopyynnön mukaan tuet myönnettäisiin kuitenkin yleisen de minimis-asetuksen (komission asetus EU 1407/2013) nojalla. De minimis -asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla tukitoimenpiteillä ei katsota olevan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyynnön mukaan tukitoimenpiteeseen voidaan soveltaa yleistä de minimis -asetusta silloin, kun kyse on taloudelliseen toimintaan myönnettävästä tuesta. Yksittäiselle tuensaajalle myönnettävä tuki olisi enintään 50 000 euroa, joten se alittaa de minimis -asetuksen mukaisen 200 000 euron enimmäismäärän.

Lausuntopyynnön mukaan yleinen ryhmäpoikkeusasetus (komission asetus 651/2014) ei sovellu tukitoimenpiteeseen tai ole tarkoituksenmukainen keino tuen myöntämiseen. Ottaen huomioon myönnettävien avustusten euromääräisen pienuuden sekä sen, että tuettavat hankkeet voivat olla sisällöltään hyvin erilaisia eikä kaikille välttämättä löydy soveltuvaa erityissäännöstä ryhmäpoikkeusasetuksen III luvusta, de minimis -asetuksen soveltamista voidaan pitää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamista perustelumpana ratkaisuna tämän tukiohjelman osalta.

De minimis -asetuksen mukaan yrityksille on mahdollista myöntää tukea ilman ennakkoilmoitusta komissiolle, jos tukitoimenpide täyttää asetuksessa vahvistetut edellytykset. Jäsenvaltion yhdelle yritykselle myöntämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärä ei saa olla yli 200 000 euroa minkään kolmen verovuoden jakson aikana. Tuen pitää lisäksi olla läpinäkyvää eli tuen tarkka määrä (ns. bruttoavustusekvivalentti) on pystyttävä laskemaan ja rajaamaan ennalta tuen myöntöhetkellä siten, ettei 200 000 euron enimmäismäärä ylitä. Tuen enimmäismäärästä on eräitä toimialakohtaisia poikkeuksia. Lisäksi tiettyihin toimintoihin ei voida myöntää lainkaan de minimis -tukea (ks. asetuksen 1 artiklan mukaiset soveltamisalan rajaukset). Tuen enimmäismäärän seurannassa ja tuen kasautumisen laskennassa on otettava huomioon kaikki kyseiselle yritykselle Suomessa myönnetty de minimis -tuet.

Siltä osin kuin tuki kohdistuu muuhun kuin taloudelliseen toimintaan, ei tukitoimenpiteeseen sovelleta EU:n valtiontukisääntöjä, ei myöskään de minimis -asetusta.

3. Esitys yritystukineuvottelukunnan lausunnoksi

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että Kuntien ilmastohankkeet -tukiohjelma täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset siltä osin kuin tukea myönnetään taloudelliseen toimintaan. Valtiontukea koskevana menettelytapana kyseessä olevan tukiohjelman tapauksessa voidaan soveltaa vähämerkityksisiä tukia koskevaa yleistä de minimis -asetusta edellyttäen, että tuen enimmäismäärää seurataan luotettavin menetelmin eikä tukea myönnetä, mikäli asetuksessa vahvistettu de minimis -tuen enimmäismäärä ylittyisi kyseessä olevan tuen johdosta.

Neuvottelukunta toteaa tässä yhteydessä yleisenä huomiona, että yleistä ryhmäpoikkeusasetusta tulisi tarkastella ensisijaisena vaihtoehtona arvioitaessa yritystukien yhteensovittamista EU:n valtiontukisääntöihin. Vaikka de minimis -asetus mahdollistaa yrityksen tukemisen joustavasti, myönnetty tuki rasittaa yrityksen ”de minimis -kiintiötä” kolmen verovuoden ajan. De minimis -asetuksen soveltaminen tilanteessa, jossa muitakin EU-oikeuden mukaisia menettelyjä olisi käytettävissä, voi siten tarpeettomasti kaventaa yrityksen mahdollisuuksia saada valtiontukea tulevaisuudessa.

Esittelijä: erityisasiantuntija Tanja Müller

LIITTEET

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 24.10.2019